

САНА ОЛОХ

ЧУРАПЧЫ
УЛУУБҮН
ХААЫНА

ХААЫАТ
1931 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

№ 6 (7803) ☆ 1995 жыл тохсунуу 17 күн. Ойтуорунуук ☆ Санаата — 146 солкубай 15 харчы

Урут ийтинизиллибати курдук, «Тыя сирин аграрнай реформатын уонна экономикатын сайдыытын концепциятын» туһунан Саха Республикатын правительствотун быраһыагы улууска дьүүлээһингэ кыттыбыт дьон этинилэрин салгыы бээрэбит.

И. П. ПОНОМАРЕВ, Килэикиттэн баһынай хаһаайыстыбатын салыааччы:

— Сүөһү төбөтүн аччатарга хайысхалар сыбаа. Элбөккө бородууксууа элбэ этэ. Көмөнү сүөһү төбөтүнэн бээр сөн. Ынааха, бизэ дин чочу аадырыстаан. Ол оннотар эмэ, үүкүз компенсацияны кыччатыаха. Элбэх бородууксууаны туттарыт сир-бир элбэҕэ ыла. Аны тыа дьонун хаһаайыстыбанын үлэһиттэрин кэһинир төһөбөтөх иһин, саатар, кинилэр ылар 50 бырыһааныгар тиэрдиэххэ. Концепцияда этилэр коммуналнай өгөөһүн туһаннары хайаан да наада. Хомбур, дин туттууга эдэр дьонго үбүнэ көмөһүүтэ эрдэттэн баар политика сиртөөх. Маны өс-сө күүһүрдөөххө, тоһо бөриэтэрин чуолкайдааха.

Хаһаайыстыбаларга ыһыллы-тобуллуу, бытарыыны сыана политикатыттан барда. Сир, хотуна бээр үүнүүтүтүн тутулууга суох бир тэн үс-үсүбүтүн бөһүлүлэр. Хомбур, «Мылдарыа» та баарыстыба уонна «Мугудай» сыгы завода туттары бородууксууларын сыаната тэн. Улуустарынан бир оннук. Бу иһингэ көдүүкээһин буоллабына араас. Ол курдук, табаарыстыба 17-дэ, баһынай хаһаайыстыбата 7-дэ тийэр араас нолуоктаабы. Оттон чаһынай ыал хотунагыгар эрэ ылаадына. Сыбаа. Бу — баттабыл. Манык балаһынааһыны бизэ сыадыан. бюджет көмөкөр саһан, сылаас сир булан көчөгөрүнэн бийтер атын ол-бу үлэни үлэһэбит көнө. Эмэ да ыстааххэ сүөһүлөөх буолуом буоллаа. Кредити туһаннары — хаһаайыстыбалары оборон сүөһүнүгэ төһөөх. Уопсайынан, тыа хаһаайыстыбатын баар онорор буоллааха, сирдээх политиканы тутувар наадата көстөн турар.

С. Н. ПУДОВ, Чурапчы сэлэниэтиттэн баһынай:

— Сир онорутугар Чурапчыга да кыахтар бааллар. Ото суох сүөһүтү иттер, олорор кыаһы бат даһаны. Бурдугу үүнүрүн — барыстаах сата. Ону учуоттаан, миэстэлэргэ дьовус МТС-тары тэринер сөн этэ. Билигин буоллабына, бу рынокка, сир онорутуга тохтоон хаалла. Маны көрүнөөххэ, төһүннэрэххэ. Рынок туска сокуоннаах. Ити да концепцияны биллэрэ саарбах. Хомбур, алмаастаах Мириэй бородууксууаны тастан чөпчөк сыанаа абаһан баран үрдэтэн батарадына көнүлэ курдук. Оннук даһаны. Ханнык да хааччатыыр суол эмэ суох эбит. Рынокка киирин буолла да, бөһөтүн сокуоннарын курдук, харчынан харчыны

онорорго улуус бүтүннүү үлэһин наада.

В. Г. ГАБЫШЕВ, Холбооттон баһынай:

— Мин чолчу этинилэрдэхпин. Вастатан, тыа хаһаайыстыбатыгар бөрилэр үбү-харчыны сыанааах кумааһыны миньунан депозитка уурдарыаха, онон эргитиэххэ баара. Иккитинэн, хаһаайыстыбаларга араас материалнай сыаннастар, үгүс тутуулар, хотонор да буоллунар, хааллылар. Олору солукка угуоха, туһаныаха. Үсүһүнэн, баһынай хаһаайыстыбаларын статустара чуолкайа суоба таайар, үгүс мэхэйлэрдээх, өйдөмөтө да

● **ТЫА СИРЭ: КОНЦЕПЦИЯ БЫРАНЫАТЫН ДЬҮҮЛЛЭБЭИТ**

ААДЫРЫСТААХ КӨМӨНҮ ЭРЭЙЭБИТ

элбэх. Бирин этэбин. Хаһаайыстыбалар предпринимательствонан дьарыгыгар түбөтлөрүгэр нолуогу тутууохха. Харчытан харчыны оноруохха дээн буолла да, бу хааччатыаһыннан эмэ төлөрүтүөххэ. Төрдүһүнэн, чаһынай секторга, бирдирдөөн дьонго кредити бээрэри көтүлүөххэ, бу оннук көтөһүөххэ.

М. Н. КИРИЛЛИН, бородууксууаны соботуонкалааһына уонна хаачыстыба инспекция инспектора:

— Бородууксууаны туттарыга, компенсациялаах буолан, кырдык, араастаан эргитин баар. Сорох нөһүлүктөр (уруккунан отделениелар) 500 сүөһүлээх олорон 400-һун туттарыт курдук буолан тахсаллара баар суол. Иккитинэн, переработка ыһыллына. Улууска сорох нөһүлүктөр арасы сыабын, переработканы толору бэйэ ылылар. Ол бородууксууа хаачыстыбатыгар эмэ биллэнэ. Хомбур, арыыга. Үтүгэй көрдөбүлүгэ үсүлүбүтэ суохтарга бородууксууа хаачыстыбата мөлтөөтө. Республикада «Эт-үүт», «Саха-Ас» курдук тэриллэр, үүт, эт переработкатынан буолбакка, арыгы, пива кутарга идэтиһэн эрэллэр. Урукку барыта кутаһан буолбатах этэ. Онон урукку курдук системалаах иппонимит тутар тэрилтэ наада. Баһынайдар республикада 3 тыһ. тахсар хаһаайыстыбаланылар. Ити бымыгыгар 6-7 ынахтан элбэх. Бу структура статуһун чуолкайдьырга сөн буолла. Алыс бытарыйыһа сайдыбаккын. Бир 300-500 сектар сирдээхтэргэ үбүнэн аадырыстаах көмө наада. Ол көдүүүү арыаһа. Итиннэхэ көмө үбүлэһин үс пэмэһит бирин тутатына бээрэн туһаныаһыаха. Инфляцияны учуоттаан.

Н. Д. ПОИСЕЕВ, Хаһааһыт нөһүлүгүн баһылыга:

— Кырдык, куоракка тэрилтэ олус элбээтэ. Кредити олорго буолбакка, миэстэлэргэ, ол эбэтэр, хомбур, улуустардааһы эт-үүт комбинаттарыгар,

Петропавловскаядааһы-Камчатская, Муорада баһык баар буоллабына, ону бултуурга сеп-сөбиргөт эмэ наада. Урут бу куоракка ону онорор «Фол» фабрика үлэһинэр. Ол эрээри кини кэһинэ биритинилэринэн үлэһин тохтоппута, баһыкыттар тэриллэр — хаһааттар, траллара, о. д. а., оттон «Фол» рабобайдара үлэһи суох хаалбытара.

Билигин ити фабрика баһытыгар «Невод» дьээн акционернай обществон тэрийдилэр, кыраныһа да таһыттан көмөнү булдулар. Баһыкыттар тэриллэри онорор сүрүн сыах сэртэхсий түстэ — Согууу Корейтан оборудование, эмэ нэһиттэн палачик-специалистар кэллилэр. Онон сүүстэн тахса кини үлэһинилэр. «Фолу» уларытан сибилээһин үлэһинэ барар, сотору кэһинэн баһыкыттары хааччыйаһа быһаарыллыа.

Снимокка: Корей инженерэ Ли Сон Бен уонна маастар Нинель Корнейчук фабрика сыаһар.

(РИТА — ССТА).

хааччылар «Агроснабтарга» аадырыстаан бээрэ көдүүстээх этэ. Оттон ити үлэһини баар уонна да атын тэриллилэр баһыт тутулуубуту соботуонкалаан бырыһыаны эрэ үрдэтэргэ, наһутка эрэ уураһа аналлаах курдуктар. Туохха наадаларый? Тыа хаһаайыстыбатын министрэ, правительство председателин солбуһааччы дуоһунаһыгар, ол таһымнаах таһаарыллыан наада. Дотацияны сүөһүлэн буолбакка, тыа сирин олороччуларга бирдин дууһанан бээрэххэ. Сүөһүтээбэр кини көмүскэллээбэ ордук. Саха тэриллэр республикатааһы корпорация бородууксууаны батарар, тутар эрэ буолбакка, переработкатын эмэ ыһыллыан наада. Аһаардас кыһыкка эти туттаран ырааһаһыт.

И. И. ФИЛИПОВ, Одьулуун нөһүлүгүн баһынай хаһаайыстыбаларын ассоциациятын председатели:

— Сир баһыны — төрүт бопуруос. Онноорор Конституциябыт уларытар. Сир бопурубуһун бэрэ-дэһиэххэ, көннөрүөххэ. Кэһэтиһит барыта сиртэн, ону бас билиттэн тутулуктаах. Россия сирин түһүтүһүн бүтэрэн эрэр. Билиэхэ буоллабына чуолкайданыа иһик. Ол тутар. Наһаа кыһыллыныбыт. Баһынай хаһаайыстыбалары бытарыдылар. Сир онорутун, кииринчэ сыаба да буоллу, бир кини, соботох баһынай хаһаайыстыбата ылыммат, кыһыбат дыһалара. Тыа хаһаайыстыбатын министрствота иһик аһы хайдан кэллэ. Соххоттар, коллективнай хаһаайыстыбалар иһэһин соттордулар, оччотугар баһынайдарга, саатар, кыра бырыһааннаах сууда бөрдөрүн туруоруохха. Концепцияда тутуу туһунан туох да суох. Ото суох сайдыа эмэ суох. Үлэһи суох буолуу да араастаах. Миэстээ тэриллэр сана салаларга үбүнэн мэхтиэ баар буолуон наада. Бу хайа эрэ өртүнэн үлэһэх буолуу хааччылаа этэ.

С. СМЕРНИКОВА.

ОСКУОЛАҔА ТӨРҮТ КУЛЬТУРАНЫ ҮӨРЭТИИ

ИЙЭ БУОЛУУ — КЫЫС ҮРДҮК АНАЛА

руулар үтүгэй түмүктэрдээх буолдулар. Арыгы уонна табах ийэ буолууга элбэх ыраахаттары үөс-кэтэллэрэ олус өйдөнүтүөтүк быһаарыллына. Ийэ уобараһын саха литературатыгар сырдатты туһунан Ньургуйаана Сокольниковна, ийэлэр эпиктэһин Катя Панигина малдьыттарга сибилли биллэһинэр-дилэр.

Татына Константиновна баһы опыта, республикатааһы педагогическай аарыларга чаһылхайдик кыттыһа, сага предметтэргэ бөһүннээбэ, үөрэтин саһаттан-саһа хайысхаларын көрдөөһүнэ, олору уруктарыгар сатабыллаахтык туһаныта семинар бары кыттыһаахтарын үрдүк сыанабылларын ыла. Үтүөлөөх учуутал бу сонун опытын, үөрэтэр ньыналарын нэһиктэ тарваттын, пропагандалаһын эдэр-дэргэ көмөлөһүө этэ.

Дмитрий ЭВЕРСТОВ.

Улаһ-Удэ. Бурятия Республикатын Тандантосола хотун Сучитра Хранырык биллестэ. Үрдүк маалдьыт Байналга сырытта, сорох коммерческой фирмалар үлэһинин биллестэ. Иволгинский Дачанга Россия буддистарын лидерэ Хамбо-лама Чой-Доржи Будаевы кытта көрсүстэ. Снимокка: хотун Сучитра Хранырык этнографическай музейга.

(РИТА — ССТА).

Соторуааһыта Диринг агрошколатыгар төрүт культураны үөрэтэр учууталлар улуустааһы семинарда буолан ааста. Саһаны саһалы иһэргэ хаһысхалаһыт национальнай концепцияны олохтоһуллэһингэ бу предмет учууталлара сүрүн оруолу ылааллар. Кинилэр дегиттэр талааннаах буолуулар, предметтэрин дииһин биллилэрэ, бастык ньыналары табыгастаахтык туһанылар — барыта оло бодомтоһун тардар, бөһөтүгэр итээтэр эрэ буоллабына иһик этитэр-хааныгар иһин сөн. Бу оскуолада Кыыс-Нүө предметтэ үһүс сылын РСФСР үтүөлөөх учуутала Т. К. Далбаева ситиһиллээхтик үөрэтэр.

«Ийэ буолуу — кыыс үрдүк анала» дьээн темада Татына Константиновна аһаһас уруогу олус дииһин хорутан кытта, эдэр учууталларга элбэх сүбөһи-аманы бээрэ. Эдэр кыргыттары ийэ буолууга бөһүннээһин курдук олус уустук уонна урукку өртүгэр көтөүллүбэтэ бопуруоска кыргыттар көх-тохтук кытыһылар.

Бу кининэ ийэлэри кытта көрсүһүлэр, араас сөһүтүһүлээх бопуруостарга аһаһалары толорто-

Одгулууна нийслэлийн кишигэр бийыл 71-с хаарыгар үтээнит Колесова Елена Ивановна эмэххэна ололор. Кини билиитин 16 сыаннаах, бэчүоттаах сыаннааһааһаа ололор киһи бэйэһитынан күнэ киһилэртэн тахсар. Хайдаларын даһаны ордук тутан, чорботон маанылааһаанка, барыларын тэтигэ керористэр, бүүбөйдиир, урааннаах уһун күнү быһа саһаран иһэрэн чүопчаарар, ыһаан туойан айээрэр бээбөйчөөннөрүн кытта күөдүө буолан дьаһылласпатаһына бөйөтө даһаны астыммат. Эдэригэр үлэ ыарахангыгар, саамай кытаанаһар сылдыбыт, айан диин уһууқтааһын, моһууқтааһын жүрөбүт киһи быар куустан таах олоруон санаата батарбат. Бэ-йэтин үөлэниээхтэринин үүтээх хойуу чэин сыл сырыһа-сыһеырыһа салаһын, уруккуну-хойуукуу ахтыһын нини үөскээбит айылгытыгар хайдах арэ сөл түбөһөт күрдүк.

Елена Ивановна 12 саайыттан оччотогову колхоз араас үлэтигэр эриллибэтэ, бииргэ үөскөбүт дүү-гэлэринин күөх сайын биэрэр быйынны үлүмүдэ.

КУЛЬТУРА БААР БУОЛАРЫН ТУНУГАР

Улуу культуратын үлэһиттэрэ ааспыт сылта хайдах үлэлээн кэлбиттэрин түмүктүүр мунууахтара быһарымалынан улахан уратыта суох ааста. Үгэс курдук, биирдин салааларынан сирэй эппинэти-нистэх. дуобунаастаах салаабааччылар, туох үлэни ымыллыттарын туһунан отчуоттаатылар. Биллэн ту-рар, кэһэ уларыһымалар бааллар; ным эрэ ордук тэптэн үлэллэр, ным эрэ мөлтүүр-ахсыыр, сорох үлөттөн уһуллар, ол оннугар сана киһи кэлэр, со-рох сарбыллар...

Вастаахынаа отчуоттабыт киинэ салаатын сэбиэ-
днэсэйдэ А. А. Сивцев тылыттан иинтэххэ, ханна
даҕаны киинэбэ дьон сайдыыта сөдөхсүбүт. Оу-
да буоллар культура үлэһиттэрэ түмүү-үлөхтэн,
сүбэлэһэн үлэһит сирдэригэр, холобур, Чакырта,
Одьулуунта, Хадаарта, Волтоҕоҕо, Хайахсыкка,
балаһыанна арыҥай ордук, былаан туолар эбит.
Оттон мэлдьэхсилэр отчуоттара да мэллэһит, болу-
гурдар «сүтэн» халдьыттар. Баар-суох эрэллэрэ,
кинотеатрдаах улуус киинэ 17-с миэстэни дуобуй-
да. Иһиллэһиэ ахсааныттан көрөн тиэрдиллэбит
былаан улахан да оҕустаа. Ити курдук Афана-
сий Алексеевич ким хабыс миэстэлэммитин дол-
буурдарынан ууран биэрдэ. Ити да тыһыар киинэ
көрдөрөөччүлэр 4 мөл. солкубайы былааннахта-
рын 23 мөл. солкубайга тиэрдиллэтэр.

Улауустаады кииннамит библиотэка сэбиэдэсэ-
лэ Д. А. Картузова сэл түмүгүнэн былаанын 7 эрэ
филиал толорбутун иһитиннэрдэ. Бэйэлэрин бөлөх
төрүтэр интернат-оскуола (В. А. Малышева),
Арыыллах (Е. М. Попова), Төлөй (Е. С. Ксенофон-
това) библиотэкалара бастабыттар. Сурутуу, кини-
гэ сыаналара ыарабытынан, дыоп бу төрүлгэлэргэ
кэллилэрэ уураабат чинчилээх. Дария Алексеевна
түмүгэр компьютерга киирдэлэрингэр үбүтүн көмө-
нү көрдөһүллөрүн эттэ. Малтан салгыс Дирянаа-
ды уонна Чурапчытаагы ойо музыкальнай оскуола-
ларын директордара Ф. И. Попова, Е. М. Соловьева,
Чурапчытаагы кыраайы үөрэтэр музей директора
Р. С. Сибирякова бэйэлэрин үлэлэрин-хамнастарын
сыйдагыттар.

Культура управления и методическая помощь

ра, сонгохтарга өлгөм үүнүүлэх бурдугу бичин туугахивир, Агалара Иван Кузьмич Федотов колхоз бичир тарбахха беттанар тейүү үлэйтннэн абылalara, олон дзон икхи кылыа бейэтин удьурдаабыттарыа туһууан кэсэстэр буолаллара, Огчолорго даһана мээдн сугчууран сымлар таһнары сатылмыллара, Олон туруун күн дьыл былдаһылар сымдаан үлэиллэлэрэ, ыраах сирдэринэн оттуурга-мастырга күһмэллэлэрэ.

Дойдуга 1939 сэмлалха уст-нуран үгэнээн
өрө түрбута, нһара эмэ күлүү саанһын тухары мара-
лайга туолбатах аһыга обургу уоттуу салаабыта.
Одбулуун нанидлагин Емельянов аатынан колхоз
ити тимир ытарчаа ыбылы алдарбыта. Ол сэл
17 сааһыгар үктэмнит Елена кыһы Төмүргэстээх
ферматыгар 200 сүөһүнү көрүүтэ-истиингэ элпиз-
тээх үлэсэ анаабыттара. Кыс хаар ортото сүөһүлэ-
рин аһыдыга эстибитэ, кыбыыларыгар салаа да от
суох буолбута. Ошон тохсунньу тоһутталанар тэм-
ныһытар сүөһүнү өрүснэ үүрүргэ күһэллэбиттэрэ.
Ол баар этэ кыһалга дин.

Сулдумак, улэни кыайар эдэр кыны Роман Платоновы кытта от тизинитер амылтар. Кынлар тымчыны тымчы, тибини тибин дзёбккэ, сүө-
булэрин тибини быспакка отунан хааччыбыттара
уонна 1940 сыл саас этэнтэ кыстатан дойдулары-
гар эриллэн тахсыбыттара. Нокүө сылыгар Ава
дойду сэриинтэ садаланар. Кочхоз хоһуун үлэинтэ-
рэ кыргыны толсонугар ыгырылаллар, оһон дой-
дута оёооахтар, кырдыаас хаалаллар. Сэриин
418 күнөөк-үүн тохтоло суох хоһоругунан ытыс-
лыбыта. Ити усталаах-туоратыгар Елена тогууну-
хатыны, хоргуйууну да эр хаанын ылынан кы-
таанахтык тулуйбута уонна нолхоһун саамай ыры-
хан үлэлэринэр эр дьону кытта тэһиэ сылдьыспы-
та, Туту-туту үлэлээбэтэ да баарай. Ол ахсын сар-
сыардатан эрдэниирэ, кыайэтич хоһутуура, аһа-
банна көрнөтэ сылдьарын аахсыбат да этэ, үрэх да
баһыгар оттууртан, сүөһү көрөн кыстыыртан да
аһаастаанматара.

Сэрин сүмдлэриг республика кыһыл комунун хостуур рабачаадырын абынан үөлүнэ, тагабылган сабынан хааччыныы отчоттоо колхозтар мошиньларыг сүктэриллэр. Онно Карл Маркс аатынан колхоз табааһан кыһыл комүс хостонор еройуннарыг тиздигэ Иван Кузьмич Федотов салаааччытаах, 20 коллоох аналлаах биргээдэ тэ

сүүрүн специалиһа Г.Г. Макарова Култура дывэлэрин, сынһаалаг киһинэрин, таа кулуунтарын, айаг түмүүдэр үлэлэрин ырытта, Управление куоранна киһирэн отчуоттаан тахсыбыт, оттон сорох кулуунтар кун бүгүнүгэр дэриэс отчуоттарын түһүрө өлүктөр өбүт. Галина Гаврильевна минингитин бу итэвэс туоратылларыгар ирдэбил туруорда уонис Култура дывэлэрэ үбү-харчыны толлорунгэ хондохтоохтук ылсан үлэлииллэригэр ыйыы биэрдэ.

Управление начальника А. Н. Аммосова этипигэр бу боппурус эиэх таарылына. Иппи: «Теле бүрдөөх өгөнү онорууга элбэх кулууп былааны толорбото. Дьининэн, культура эйгэтэ маанык өгөбө маңнайгынан кирибитэ. Хаһа муһун үөрээргү уолдьаста. Нэһилииниһэ үөрэнэ илик дьин байыа албыннар табыллыбат. Былааны толорботох мээрэлэниэхтөөх», — дьин кытаанахтык эттэ. Анастасия Николаевна итиннэ сэргэ биһир системалаах үлэ тэрийдэрэ өссө да кыалла илигин, саганы-сонуну кыллара сатаабаттарын, таллааннаах одолору таһаары кыаллыбатын итэһэс быһымытынан мөрдө. Идэр бэлэмнээһиниһэ үлэ туһаайыллыахтаах, «Тиэрээн» тускулу кулууптар сүрүннөөхтөөхтөр дьитэ

Күпсэлтийг Диригтан В. П. Зорина, Мугудайтан М. Н. Толстоухова, Чурапчттан Н. М. Заболоцкая, Арысчаахтан Г. Н. Егоров, Төдөйтөн В. В. Смирнов, Кытаамахтан Н. В. Захаров кыттаннар санааларын агулэр. Сыл түмүгүмиз бастаабыт, миастапасыт Кудура дьыллара министрстволарын грамоталарынан, управленне олохтообут биринстварини бэлнэтенилэр. Кинилэр истаригер Чакыр, Мугудай, Чыаппара, Одьулуун, «Айыллан» (Чурапч), Хонтобо, Уорфа, Халыйах бааллар, Итинсэргэ кыабысчаахтар кэлэр ыйга куоракка (театрга сыдыылаах) боско ширэн тахсар буолууда.

Түүмрийн улусуудын культуурын үзэвчлэлтэр хамнаас тариан алын нээхэйтэн үрдэтэргэ, коммуналлыг оёнуу бэсэлтэргэгэр көрдөөн Президенти, правительствод туһааһын аһагас сууи ытарга бэ һаардылар.

В. НИКИФОРОВ.

Кыаллы да суохтаабы кыайбыта

[illegible]

Сиддхэбит сидин сирга тинийбэнгэ тогтор тым-
нынта, сытым тмал быһага кымкыылааһына,
хастым ээи көстөөх мала, туох даһаны хаххата
суох сиринэн түүнээрэ-күнээрэ айаннааһын, урэх-
тар сиксактаригэр кыратык тохтоон көлөлөрүүн хап-
таран, бэйэлэрэ үсэммитэ буолан сынньана гүйэт
салгыи нинилэрин днэпи барыылара олус даһаны
салгымтыалаах этэ. Ол курдук сылайан-сыдала-
һан хааман истэхтэринэ тингинэчи оттуллубут к-
мүлүүн оһохторо, алаһа днэлэрэ харахтарыгар
элэгнээн аһара оттон өйдөнөн нэллэхтэринэ ха-
ман иһэн утуһан ылбыт буолаллара.

Сүт-кураан дыйлдар, алдырхайдаах сэрнн сыйларын ыар сүгәһәрдэрин өчтөтөбү ыччаттар дырамай санныларынан улахан дыоннору кытта ити курдук тәнгә сүкүбүттәрә. Елснә кәлнн Лев Колесовтәын олохторун холбоон 12 оҗоломкүттәрә, билигин 8-тара базар, Бочуоттаах сымьһаланга оло-роп Елена Ивановна күннә көрбүт 16 көмүс снәһ-нәрин кытта күө-дыа буоллаһына, оловун эдәр эр-дәһиннәһи ыар күннәрин уһна быһымыттар.

Ершмей ЛИТВИНЦЕВ

Синиоцка: Е. Н. Колесова.

ТӨГҮРҮК СЫЛ

Саясны кэм (17.03—3.06)—78 күн;

Кулун тутарга ылааны күннөр сагаланаллар. Сыр-
дын-харага төгнзээр. Ириэһин буолар. Тымныы
көндөй көхсө хаалыпта, кулун тутар 17-гэр бэлтэ-
тээр уонна муус устар 14 күнүгэр диэри туруон
сөп.

Муус устарга хаары сахсатар тыалланар. Хаар уулуутта муус устар 14 мүнүттөн ыам ыйын 5 күнүгэр дияри барар. Түүнүн тонот турар.

Бям ыйһыар хаар ууллан бүтэр. Көтөр биһиэ нэлэр. Саас уһуктуута бям ыйын 5 күнүттэн 22 чымылаҕа диэри буолар.

Саймнггм нэм (3.06—17.08)—75 күн;

Бас ыйыгар сайыдыкка тахсаллар. Сайын саба-
ланыыта—14.06—12.07.

От ыйынар сайын үгэнэ. Ожко кириги кэмэ — 12.07.

Атырдык мыйгар сайын наптааһына 2 чыныгылаа
балластаар. Оттон хотуур ортого атырдык мыйын
14 чыныгылаагар тубаһар.

Күнүңгү нэм (17.08—22.10)—67 нум.

Балабан ыйын 14-гэр күнүтөр дээр бэлтгэтээр.

үгнээ 14.00—25.09. Балабан айвын 29 күнүгэр сир
төгрөг. Бикса күнүн 25.09—5.10 буолар.

Алтынның да муус ылынып сараланар. Кызыл и-
нінжәрі кәм алтынның 5 күнүттән 22 чыныстада
дизри юми хабар.

Кызылты көм (22.10—17.03) — 146 күн.
Кызыл саваланышта алтынның бүтүштү түбөнөр.
Сүтүнүнүз, өмүрүңүз.

Ахсынның хабыр тымыны кайрадан алып, аягына

булар, Сырдык музгутаур азыялып, Тохсуныу ыи хабыр тымныытынан, чокханынан сытайар. Олун

Төгүрүк сымла күн-дүүл өткөндө.

бат. Онон бу баян барилдаанын бичимэтайван нэрүллэра сөп.

Гаврил ЕГОРОВ.

